

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTI I GASA

20. septembar 2013

PRIORITETI ZEMALJA ČLANICA RAZARAJU EU ENERGETSKU POLITIKU

REFORME REFORMI

STR. 1

[MODEL ZA EU RAFINERIJE](#)

[TRANSNJEFT: ROSNJEFT PLAĆA](#)

[IRAK: ZARADA INO-NAFTAŠA](#)

[RUMUNIJA PETA NA LISTI](#)

[OPAL: POLITIČKI DOGOVOR?](#)

[TURSKO-IZRAELSKI GASOVOD?](#)

[PREPORUKE GASPROMU](#)

[MOL-INA: PRAVILA IGRE](#)

BRISEL – Malo je verovatno da će ove godine stupiti na snagu novi sistem oporezivanja energenata u Evropskoj uniji, zbog veoma različitih prioriteta koje prema ovom pitanju imaju zemlje članice, piše **EUobserver**. Evropska komisija smatra da je sadašnja Direktiva zastarela, odnosno da oporezivanje zasnovano na zapremini potrošenih energenata nije

dovoljno za ostvarivanje ciljeva EU u oblasti energetike i sprečavanja klimatskih promena. Stoga je 2011. predložila novi sistem oporezivanja koji predviđa razdvajanje minimalne stope na dva elementa, od kojih će se jedan zasnivati na emisiji CO2 prilikom korišćenja energenta. Na ime taksi plaćalo bi se najmanje 20 evra po toni CO2. Drugi element je određen na osnovu enegetske vrednosti, odnosno količine oslobođene energije u gigadžulima (GJ). Prema predlogu, plaćalo bi se

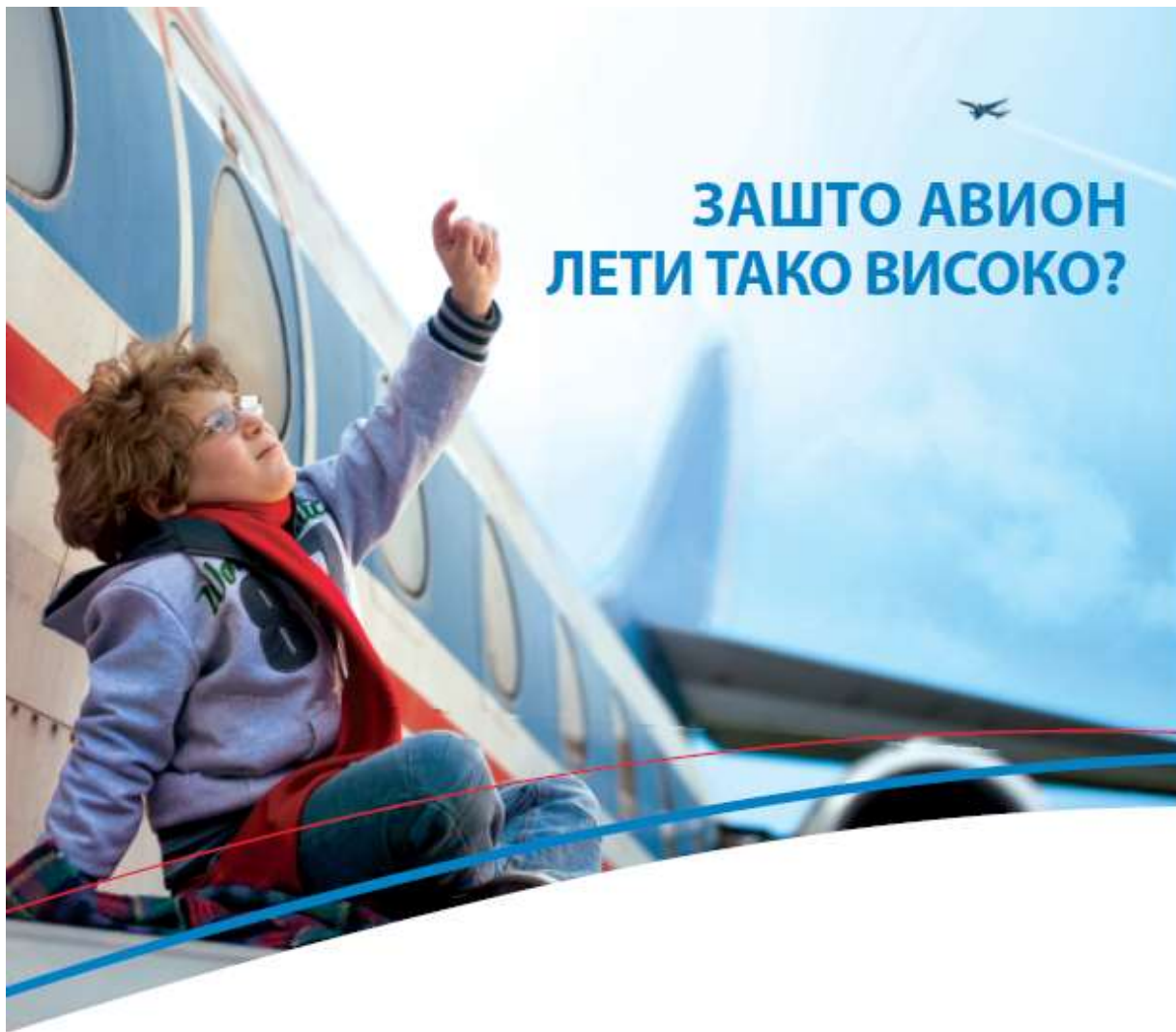
najmanje 9,6 evra po GJ za sva motorna goriva. Ključna meta novog propisa je dizel, koji je dugo bio poreski povlašćeno gorivo. Najveći protivnici su Nemačka i Britanija, koje će radi zaštite svoje automobilske industrije

i sprečavanja rasta cena popularnog dizela vrlo verovatno blokirati predlog revizije direktive, koja traži konsenzus unutar EU, navode diplomatski izvori.

SOFIJA - Bugarska je zatražila od Evropske komisije (EK) dozvolu da iskoristi pravo iz Direktive EU o oporezivanju energenata po kome može primeniti nižu stopu akcize na prirodni gas koji se koristi kao pogonsko gorivo, saopšteno je iz ministarstva finansija u Sofiji. Zamenik ministra Ljudmila Petkova kazala je da bi se u protivnom akcize na ovo gorivo morale povećati sa 0,85 leva na 5,10 leva po gigadžulu (GJ) u cilju postizanja EU minimalne stope od 2,6 GJ. Ona je objasnila da Direktiva omogućava svakoj zemlji članici EU sa udelom prirodnog gasa u ukupnoj potrošnji energije od manje od 15% do 2000. pravo da traži oslobađanje od plaćanja akcize za prirodni gas. **Novinite**

**ЗАШТО АВИОН
ЛЕТИ ТАКО ВИСОКО?**

Енергија живота

LONDON – Finska kompanija Neste Oil očekuje dodatna zatvaranja rafinerija u Evropi, jer prerađivači ne slede njen model usmeren na snabdevanje lokalnih (Baltičkih) tržišta, uz ultra modernu tehnologiju i proizvodnju biogoriva. Neste je jedna od retkih uspešnih kompanija u

sektoru prerade nafte u Evropi, gde će kolosi poput BP-a, Shell-a i Totala morati zbog slabe zarade da srežu kapacitete za oko 750.000 barela u septembru i oktobru, prenosi **Reuters**. Čelnik finske firme, Matti Lievonen, ukazuje da će najteže biti pogođene rafinerije koje su oslonjene na snabdevanje američkog tržišta, “jer će SAD oko 2020. podmirivati kod kuće potrebe za benzinom”. “Preživaće rafinerije koje imaju dovoljnu proizvodnu kompleksnost i jake pozicije na domaćim tržištima”, dodaje on.

Neste je bezbedan zahvaljujući oslanjanju na srednje derivate i manju proizvodnju benzina. Osim toga, kompanija je uvek razvijala nove proizvode, poput bezolovnog benzina i dizela bez sumpora, koje je prve uvela na tržištu Evrope, kaže Lievonen. Prerađivačka marža u finskoj rafineriji Parvoo je od početka ove godine iznosila šest dolara po barelu, gotovo tri puta više od prosečne krekning marže evropskog Brenta. Nesteov jak oslonac na biogoriva dobijena počeo je da donosi profit u prvom kvartalu ove godine, pa kompanija planira da poveća proizvodnju tog goriva za 15%, na 2,3 miliona tona do 2015. Neste Oil ima dve rafinerije za fosilna goriva, u finskim gradovima Parvoo i Naantali i tri pogona za proizvodnju “zelenog” dizela – u rafinerijama Parvoo, u Singapuru i Roterdamu.

OSLO - Rekordnih 50 naftnih firmi, uključujući sve najveće osim britanskog BP-a, prijavilo se za novi krug dodele licenci za istraživanje nafte na zrelih offshore-poljima u Norveškoj. Iako je 2013. godine proizvodnja na tom području pala najniže u zadnjih 25 godina, u naftnoj industriji vlada vrlo veliki interes za polja u severnom delu Severnog i srednjem delu Norveškog mora. Donekle je porastao i interes za polja u Barentovom moru. Interes je rezultat postojanja dokazanih naftnih rezervi, kao i rabata vlade od 78% na troškove bušenja. **Rigzone**

MOSKVA – Odbor direktora Transnjefta usvojio je plan investiranja 500 milijardi rubalja (15,4 mlrd.\$) u periodu od 2014. do 2018. godine, uvećan za planirano proširenje naftovoda Istočni Sibir – Pacifički okean (ESPO), objavljuju 17. septembra *Vedomosti* uz napomenu da ostaju nejasni izvori ovih sredstava. Gro sredstava, 348 mlrd RUB, namenjen je investiranju u naftovode, a ostalih 152 mlrd RUB u produktovode. Čelnik naftovodnog kolosa Nikolaj Tokarev rekao je da kompanija neće uložiti sopstvena sredstva u proširenje naftovoda ESPO, pa je predložio da se to finansira kroz povećanje transportnih tarifa kompaniji Rosnjeft.

AMAN – Britanska kompanija BP i kineski CNPC primili su ukupno 4,5 milijardi dolara do kraja 2012. godine na ime kompenzacije njihovih investicija u iračko divovsko naftno polje Rumaila, rekao je jedan visoki zvaničnik ministarstva nafte u Bagdadu. Dve kompanije partnerski razvijaju najveće iračko polje sa rezervoarom od 17 milijardi barela, koje trenutno proizvodi 1,4 miliona barela na dan (mbd) i planom da output ode na 2,1 mbd u 2017. Bagdad je ukupno platio do kraja 2012. inostranim naftnim kompanijama koje rade u toj zemlji 8,5 milijardi dolara, kazao je za *Wall Street Journal* Abdul Mehdi al-Amedi, čelnik sektora za naftne ugovore u Ministarstvu. On međutim nije precizirao iznose koje su dobile druge kompanije.

MOSKVA – Total razgovara sa ruskom stranom o ulaganju u projekte teško dostupnih, odnosno nekonvencionalnih izvora nafte u toj zemlji, koji su prema nekim procenama najveći u svetu, objavio je u utorak jedan zvaničnik francuske naftne kompanije. Yves-Louis Darricarrère, predsednik upstream sektora Totala, rekao je za moskovski *Kommersant* da je francuska kompanija zainteresovana sa investiranju u proizvodnju škriljnog gasa u Rusiji – ali još više u sektor uljnih škriljaca. Prema procenama američke Energetske informativne administracije, proizvodno moguće rezerve ruskih uljnih škriljaca iznose 75 milijardi barela nafte, dok se američke procenjuju na 58 milijardi barela.

Romania ranks 5th in Europe in terms of gas and oil production

Holandija sa 520 mil. ben, Danska 114 mil. ben i Rumunija, koja je lane proizvela 102 miliona ekvivalentnih naftnih barela nafte i gasa. Slede la listi Nemačka (98), Italija (91), Poljska (44), Turska (20), Austrija (18), Izrael (16), Hrvatska (16) i Francuska sa 9 mil.boe proizvedenih prošle godine. Na osnovu kalkulacija PwC, Rumunska zavisnost od uvoza nafte i gasa dostiçi će 2030. godine 80%, ako zemlja do tada ne unapredi energetska efikasnost za 20%. **ACTmedia**

BUKUREŠT – Rumunija je peti po veličini evropski (bez Rusije) proizvođač nafte i prirodnog gasa zajedno, uz stepen uvozne zavisnosti od 25%, ispod evropskog proseka od 50%, izjavio je ekspert za region jugoistočne Evrope u kompaniji PriceWaterhouse Coopers (PwC), Vasile Iuga. Na prvom mestu je Norveška, sa proizvodnjom od 1,3 milijarde barela ekvivalenta nafte (ben) u 2012, a iza nje Britanija sa 583 miliona ben,

PARIZ – Međunarodna agencija za energiju (IEA) saopštila je 17. septembra da je posle širokog remonta njenog website-a - www.iea.org, sada posetiocima prvi put omogućen pristup statističkim podacima za period od preko 20 godina za više od 140 zemalja širom sveta.

Poboljšanja ne samo što pružaju posetiocima lak pristup bogatom fondu IEA informacija o gorivima, cenama, poreskim, klimatskim i drugim merama unazad do 1990. godine, nego i putem prilagodljive interaktivne grafike omogućavaju jednostavno sagledavanje globalne energetske istorije okom više decenija. Do sada, na portalu IEA mogli su se naći podaci za samo godinu dana.

PRIRODNI GAS

MOSKVA – Učesnici radnih grupa Rusije i EU o projektu OPAL usaglasili su na sednici 16. septembra uslove eksploatacije tog gasovoda, a Gazprom i regulatorni organi EU će do kraja oktobra potpisati odgovarajući sporazum, saopšteno je iz ministarstva energije u Moskvi.

Potpredsednik Uprave Gazproma Aleksandar Medvedev govorio je početkom juna da Gazprom traži neograničeni pristupu 470 km dugom gasovodu OPAL, koji povezuje krak Severnog toka na nemačkom baltičkom grebenu sa Češkom, potseća **Glas Rusije**. Zbog tzv. Trećeg energetskeg paketa, koji onemogućava predominantnim kompanijama

snabdevačima gasom kontrolu i nad transportnim sistemima, Gazprom može da koristi samo polovinu kapaciteta OPAL-a, pa samim tim i samo do pola da puni Severni tok. Iz Evropske komisije za sada nije komentarisana ova informacija, prenosi **Reuters** i iz dva EU izvora saznaje da radna grupa jeste postigla politički dogovor, koji međutim mora da dobije pravno odobrenje.

LONDON – Britanska vlada zatražila je od SAD i EU da izuzmu od sankcija Iranu zajedničko britansko-iransko gasno polje Rhum u Severnom moru. objavljuje *Wall Street Journal*. Iz ministarstva energije u Londonu je saopšteno da su u toku dogovori sa EU da se obezbedi dugoročna stabilnost proizvodnje iz tog polja, o čemu će uskoro biti objavljeno saopštenje. U projektu udeo od 50% ima Nacionalna iranska naftna kompanija (NIOC), a drugu polovinu kontroliše britanski BP. Kapacitet dnevne proizvodnje polja je 5,4 miliona kubnih metara. Proizvodnja je zaustavljena 2010. posle priključenja EU američkim sankcijama protiv Teherana. Pravnu osnovu za izuzeće pretstavlja Regulatorna EU Saveta iz decembra 2012. o izmenama prethodne regulative o restriktivnim merama prema Iranu, prenosi agencija.

BAKU – Azerbejdžanski SOCAR saopštio je 19. septembra da je ugovorio prodaju prirodnog gasa iz svog projekta Šah Deniz II s firmama Shell, Bulgargas, Gas Natural Fenosa, DEPA, E.ON, GDF Suez Hera Trading, AXPO i Enel.

ISLAMABAD – Rusija je navodno spremna da gradi gasovod od Irana do Pakistana, saopštio je u Islamabadu zamenik ruskog ministra energije Jurij Sentjurin i dodao da će Gazprom uskoro tim povodom i formalno kontaktirati vladu Pakistana. U informaciji, koju je pakistanski dnevnik *The News*, saznao od jednog učesnika razgovora ruske delegacije sa tamošnjim ministrom energije, stoji i da Rusija želi i da bude deo konzorcijuma 1.735 km dugog gasovoda TAPI, čiji je kapacitet svojevremeno predviđen na 27 milijardi kubika.

ANKARA – Turska kompanija Turcas Petrol ponudila je Izraelu gradnju 470 kilometara dugog podmorskog gasovoda između dveju država, za 2,5 milijardi dolara (1,5 mlrd.evra), prenose 16. septembra turski mediji. Vest je objavio član borda Turcasa, Methew Bryza, svojevremeno energetski izaslanik američkog predsednika za Kaspiski region. Gasovod bi išao od južne turske provincije Mersin do Izraela, sa kapacitetom od 16 milijardi kubika godišnje. *SeeNews*

NJUJORK – Vrednost američkih depozitarnih priznanica (ADR) Gasproma odskočila je 2,7% prošle nedelje (13. septembra), na 8,75\$, zaokružujući na 20% od 20. juna rast ove hartije od vrednosti kojom se trguje na finansijskim tržištima SAD, prenosi **Bloomberg**. Istovremeno su

eksperti Deutsche Bank prognozirali rast vrednosti najveće ruske kompanije sa četvorogodišnjeg minimuma, usled porasta izvoza gasa u Evropu. Izvoz ruskog gasa u EU i Tursku u prvih osam meseci 2013. dostigao je najviši nivo od 2010, a Tim Wiswell šef ruskog sektora u Deutsche Bank ocenjuje da će

Gaspromove akcije postati atraktivnije i zbog izvoza u Kinu, a 11 od 19 analitičara koje je anketirao Bloomberg preporučuju kupovinu deonice ruske kompanije, jer u proseku predviđaju rast Gaspromove tržišne vrednosti od 38% u narednih 12 meseci.

MOSKVA – Gasprom je objavio u sredu da je vratio nemačkoj kompaniji RWE oko 1,5 milijardi dolara, na ime preplaćene kupovine prirodnog gasa u periodu od maja 2010. RWE je u junu dobio na sudu parnicu koju je tim povodom pokrenuo protiv Gasproma, odnosno osporavajući njegovu formulu indeksiranja cena gasa u dugoročnim ugovorima za naftu, umesto za spot tržišta tog energenta. **Reuters** je uvidom u prospekt koji je ruska kompanija izdala povodom izdavanja Eurobonda, preneo saopštenje Gasproma da je u periodu od 2010. i 2012. godine revidirao cene sa kompanijama EGL, ERG, Premium Gas, Edison, Sinergie Italiane, GDF Suez, WIEH, WINGAS, SPP, E.ON Ruhrgas, Eongas, Eni, Bulgargaz EAD, Yugorosgaz i Energoinvest.

ZAGREB – Na prvom sastanku pregovaračkih timova vlade Hrvatske i MOL-a o naftnoj kompaniji INA, 18. septembra, razgovaralo se o načinu odvijanja pregovora i o područjima o kojima će se pregovarati, saopšteno je iz vlade u Zagrebu. Načelno je dogovoreno da će se sastajati jednom mesečno i da će se svaki predloženi zaključak smatrati dogovorenim kada bude predan u

MOL-ovi pregovarači Sandor Csanyi i Zoltan Aldott posle sastanka

pismenoj formi i kada ga svaka strana uskladi svojim propisima odnosno ustrojstvu. Svaka nova tačka pregovora pokreće se kada je završena prethodna i za vreme trajanja pregovora neće biti neslužbenih sastanaka članova pregovaračkih timova. Pregovorima će biti obuhvaćena budućnost korporativnog upravljanja, kontrola troškova, investicija i raspodela dobiti, istraživanja, razvoj i proizvodnja ugljikovodika, nabaka i prerada nafte i proizvodnja naftnih derivata, veleprodaja i maloprodaja naftnih derivata i gasno poslovanje. Pregovarački tim hrvatske Vlade vodi ministar privrede Ivan Vrdoljak, a u timu MOL-a su potpredsednik Uprave Sandor Csanyi i predsednik Uprave Ine Zoltan Aldott. tportal.hr

TIRANA – Kanadski proizvođač nafte i gasa kompanija Bankers Petroleum saopštio je u ponedeljak da je kompanija BP Oil International podnela tužbu Trgovinskom sudu Engleske i Velsa protiv njene albanske podfirme Bankers Petroleum Albania. Pomenuta BP-ova podfirma za finansijske usluge tvrdi da je Bankers Petroleum Albania nezakonito raskinuo jedan ugovor o prodaji sirove nafte i traži oštetu od 40,4 miliona evra. Bankers u saopštenju navodi da je tužba neosnovana, jer je njena albanska podfirma postupila u skladu sa svojim pravima iz ugovora.

SeeNews

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

Привредна комора Србије је независна, савремена и одговорна небуџетска институција, национална асоцијација свих српских привредника која своју традицију, искуство, знање и стручност ставља у службу најбољег интереса својих чланица и српске привреде.

Били смо и остаћемо одговоран партнер и подршка вашем пословању кроз услуге пословног информисања и саветовања, издавања докумената и сертификата, унапређења економске сарадње са иностранством, независног суђења и арбитраже, едукације, као и заступања, заштите и промоције интереса наше привреде у земљи и свету.

www.pks.rs

**ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ**